

А.М. Сесь, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Ю.Ю. Агафонова, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

А.О. Бабіч, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

В.В. Піддубний, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА АНДРАГОГІКИ

Вся історія становлення та розвитку навчання людини як самостійної області його діяльності вказує на те, що навчання має бути безперервним і адаптивним. Оскільки персонал підприємств складають дорослі люди, то навчання має здійснюватися з урахуванням їх вікових, соціально-психологічних, національних та інших особливостей. На це і спрямована сучасна педагогічна наука – андрагогіка (від гр. *aner, andros* – дорослий чоловік, зрілий чоловік + *ago* – веду): галузь педагогічної науки, розкриває теоретичні та практичні проблеми навчання, виховання і освіти дорослої людини протягом усього її життя.

Метою даної роботи є розкрити андрагогічні основи професійного розвитку особистості, навести основні принципи андрагогіки та розглянути можливість дистанційного навчання для освіти дорослих.

Андрагогічні основи професійного розвитку закладаються в момент переходу особистості з системи шкільного навчання на наступний етап безперервної освіти. Для одних учнів це навчання у вузі, для інших – в коледжі або професійно-технічному училищі. Відповідно до існуючої соціальної практики професійне становлення може здійснюватися у міру проходження ступенів базової професійної підготовки (на рівні початкової, середньої, вищої освіти), в ході підвищення кваліфікації, перенавчання (перепідготовки за новою спеціальністю), самоосвіти.

Основне положення андрагогіки, на відміну від традиційної педагогіки, полягає в тому, що провідну роль в процесі навчання грає не навчаючий, а той, кого навчають. Функцією навчаючого в цьому випадку є надання допомоги що навчається у виявленні, систематизації, формалізації особистого досвіду останнього, коригування та поповнення його знань. У цьому випадку відбувається зміна пріоритетності методів навчання. Андрагогіка замість лекційних переважно передбачає практичні заняття, часто експериментального характеру, дискусії, ділові ігри, кейси, вирішення конкретних виробничих завдань і проблем. Крім того, змінюється підхід до

отримання теоретичних знань. На перше місце виходять дисципліни, що містять інтегрований матеріал по декількох суміжних галузях знань (міждисциплінарні дисципліни), наприклад управління проектами.

Широке застосування в системі освіти інформаційних і телекомунікаційних технологій створило передумови для активного використання в навчальному процесі дистанційного навчання (ДН). Дистанційне навчання можна визначити як цілеспрямований процес інтерактивної взаємодії навчаючих і тих, що навчаються між собою і з засобами навчання, інваріантний до їх розташування у просторі та часі, який реалізується в специфічній дидактичній системі. ДН є:

- навчання на відстані, коли викладач і студент розділені просторово (Є.С. Полат);

- комплекс освітніх послуг, що надаються широким верствам користувачів за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища на будь-якій відстані від установ додаткової професійної освіти (Ю.А. Первін);

- новий щабель заочного навчання, на якій забезпечується застосування інформаційних технологій, заснованих на використанні персональних комп'ютерів, відео- та аудіотехніки (Л.П. Давидов);

- синтетичну, інтегральну, гуманістичну форму навчання, що базується на використанні широкого спектру традиційних і нових інформаційних технологій, їх технічних засобів, які використовуються для доставки навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації діалогового обміну між викладачем і учнями, коли процес навчання некритичний до їх розташування в просторі і в часі, а також до конкретного освітнього закладу (А.А. Андреев).

ДН зберігає переваги, властиві традиційним формам навчання: контакти з викладачами та слухачами, контроль за правильністю засвоєння матеріалу. Крім того, воно має ряд переваг: вільний графік навчання; незалежність від місця розташування; економія транспортних витрат; зручний вид подання матеріалів; індивідуальний темп навчання; відсутність обмежень на вік, комунікабельність, здоров'я. Довгострокова мета розвитку ДН в світі – дати можливість тому, що навчається в будь-якому місці пройти курс навчання будь-якого коледжу або університету.

Отже, дистанційне навчання відкриває нові перспективи професійно-особистісного розвитку для осіб, що гостро потребують освітніх послуг, але не мають можливість отримати їх традиційним способом.